

Døves Blad

BLAD FOR DØVEMENIGHETENE I DEN NORSKE KIRKE

NR. 3

JUNI 2008

104. ÅRGANG

*Christoffer møtte en gammel mann i Skudeneshavn
Foto: Gunn Heidi Dybdahl.*

I dette nr. finner du bl.a. stoff om:

- * Møt Nora Edwardsen Mosand som er Døvekirkenes representant i Oslo Bispedømmeråd
- * Spennende skattejakt i Skudeneshavn
- * Døvekirkenes Fellesmøte, et treff det er verdt å få med seg
- * Bilder fra konfirmasjoner

**Døvepresten i Tromsø, Kjell Steinbru,
har skrevet dette nummerets ettertanke**

Rotfestet og grunnfestet

Tiden mellom pinse og advent er kirkens pinsetid. Søndagene heter den og den søndagen etter pinse. De søndagene vi har i denne tiden har mange forskjellige tema. Men på en måte handler de alle om at Gud er nær og virksom i vår verden og i våre liv. Og alt dette har sin begynnelse og sin grunn i det som skjedde på pinsedagen, og som vi kan lese om i Apostelgjeringene.

De tolv disiplene ble fylt av Den Hellige Ånd på pinsedagen. Guds kraft og Guds fred kom inn i deres liv. Og gjennom sitt virke i den første tiden etter pinsedagen da de bygget opp kirken og de første menighetene, så var de med på å bringe dette videre. De gikk ikke i egen kraft og i egen regi, men fikk kraft, styrke og visdom fra Gud. Han skulle hele tiden være med, slik Jesus lovet dem før han forlot dem på Kristi Himmelfartsdag, da han sa: ”Og se, jeg er med dere alle dager inntil verden ende”.

Jeg tenker at alt vi holder på med i kirke og kristenliv handler om akkurat dette. Apostelen Paulus har formulert disse tankene så fint i Efeserbrevet 3, 17:

**Må Kristus ved troen
bo i deres hjerter
og dere stå rotfestet og
grunnfestet i kjærlighet.**

Ååå... det er fine ord. Tenk å kunne bli rotfestet og grunnfestet i kjærlighet i våre liv. Jeg tror

mange mennesker ofte opplever det motsatte: Det er vanskelig å finne trygg grunn i livet. Mange av oss sliter med livene våre. Så mye skulle være annerledes. Det er mange ting vi ikke får til slik vi ønsker. Det å leve som Guds barn og etter Guds vilje i denne verden er en stor utfordring. Det er så mye som hindrer oss.

Skulptur i Tromsø døvekirke, laget av Georg Abelsnes.

Rundt omkring i døvemenighetene er den nye liturgien basert på tegnspråket tatt i bruk. Jeg vet det finnes forskjellige meninger om den, men her legger vi den diskusjonen til side.

For en ting som jeg liker så godt med den liturgien, er åpningen på gudstjenesten: Presten sier: ”Gud er her tilstede” og menigheten svarer: ”Vi åpner våre hjerter og tar imot han”.

Akkurat sånn er det. Gud er her tilstede! Ja, ikke bare i gudstjenesten, men også i våre liv og vår hverdag. Ja han vil bo i våre hjerter, slik det stod i Efeserbrevet.

”Gud er sterk” er også en formulering fra prøveliturgien. I gudstjenestene vi holder kommer Gud og er til stede i rommet og kommer nær oss på en spesiell måte. Men samtidig er Gud også svak. Eller han har gjort seg svak. For vår skyld. For å være hos oss i vår svakhet.

Denne dobbeltheten hos Gud kommer så fint frem hos profeten Jesaja. I verset i 57,15 kan vi lese:

”Så sier han som er høyt opphøyet, som troner evig og heter Den Hellige: I det høye og hellige bor jeg og hos den som er knust og nedbøyd i ånden. Jeg vil vekke de nedbøydets ånd til liv og gjøre de knustes hjerter levende.”

I tiden før pinsedagen hadde de disiplene som fulgte Jesus vært både feige og svake. De hadde ikke på noen måte gjort seg fortjent til å bli ledere for den første kirken. Men det ble de. Og Jesus var med dem hver dag. Og etter hvert ble de mer og mer klar over at det var Gud som hadde æren for alt! Også vi kan få del i akkurat det samme. Gud kommer til oss, han vil bo hos oss, være hos oss og med oss, så vi kan stå rotfestet og grunnfestet i kjærlighet.

DøvesBlad

Menighetsblad for
Døvekirkene i Norge

Utkommer med 5 nr. årlig

Ansvarlig utgiver:
Døveprosten i Norge
Fagerborggaten 12, 0360 Oslo

Frivillig kontingent
Valgfritt beløp, f.eks. kr 150,- pr. år

Konto
3000 17 70 124

**Adresse for betaling
og abonnement:**
Døves Blad
Fagerborggaten 12, 0360 Oslo

Regnskap:
Døveprosten i Norge

Ekspedisjon:
Designtrykkeriet AS, Bergen

Redaktør:
Odd Erling Vik Nordbrønd
Borgundveien 124
6007 Ålesund
Teksttelefon 70 11 45 69
Telefon 70 11 45 66
Telefaks 70 11 45 68
odd.erling.nordbrond@dovekirken.no

Layout
Andata (post@andata.no)

Frist for stoff til bladet:
1. februar - 1. april - 1. juni
1. september og 15. november

Annonsepriser:
Kontakt utgiveren
Fagerborggaten 12, 0360 Oslo

Døvemisjonsarbeidet på Madagaskar

**Støtt innsamlingsaksjonen
for døve på Madagaskar**

Døvemisjonen
Døvekirken
Fagerborggaten 12, 0360 Oslo

Bankgiro:
6029.09.52959

CI og tegnspråk

I Brennpunkt på NRK 15.april var temaet barn med CI (Cochlea Implantat) og mangel på opptrening i talespråk. Dette programmet har engasjert mange, og leserinnleggene har vært mange i flere aviser. På døvesenteret i Bergen sine hjemmesider ligger det mange innlegg, (www.bgds.no og klikk på "pressen") som gjør at vi kan følge debatten. Her ligger det også mediaklipp. Hovedinnholdet i programmet var om Theo i Bergen som er CI-operert, men som foreldrene og programledere mener får for lite taletrening. Theo har ikke lært tegnspråk. Budskapet er at barn kun bør lære talespråk og ikke tegnspråk, fordi tegnspråket forstyrrer læringen av tegnspråk. Dette hevdes bl.a. av spesialpedagog ved Rikshospitalet, Ona Bø Wie. Hun sier at de som er døve må få tegnspråkopplæring, men de som har fått operert inn CI kun bør lære talespråk. Det kommer fram andre synspunkt i programmet, fra Sissel Grønlie, som sier at tospråklighet er et gode. Men programmet baserer seg først og fremst på at tospråklighet bør unngås.

Hørselshemmedes Landsforbund har sterkt støttet denne tanken. De krever at CI-opererte må få langt mer opplæring i talespråk. Norges Døveforbund har naturlig nok inntatt et annet standpunkt om at det å være tospråklig utvikler begge språk bedre.

I døvekirken organer er CI tema fra tid til annen. Vi er bekymret for utviklingen framover. Vi ser at elevtallet ved døveskolene går nedover. Dette har sammenheng med at langt flere elever er integrert i sine lokalmiljøer, nettopp p.g.a. at CI gjør det mulig å være mer involvert i lokalmiljøet. Noen av disse elevene lærer både tegnspråk og talespråk. Men andre får ikke tegnspråkopplæring i det hele tatt. Det er mange foreldre som har tatt dette valget, ganske sikkert på grunn av anbefalinger fra Rikshospitalet. I tillegg er det nok noen foreldre som ikke ønsker selv å lære tegnspråk. De vil at barnet deres skal være hørende.

Men hvordan er situasjonen for de CI-opererte? Det som er sikkert er at det er høyst individuelt hvor hørende en blir. For noen barn har det fungert bra. De har fått relativt mye hørsel. Andre igjen har kanskje hatt minimal effekt. Da er ikke barnet hørende. I beste fall kan barnet betegnes som tunghørt. Dessuten er alle CI-barn døve når apparatet ikke er på! Det er altså mange situasjoner at tegnspråk ville ha vært bra. Jeg tenker at vi er i ferd med å gjenta historien. Nemlig at tunghørte er i en veldig vanskelig situasjon. De har liten hørsel og mister mye informasjon både i det offentlige liv og i sosiale sammenhenger. De fleste tunghørte lærer ikke tegnspråk, noe jeg vil hevde ville ha hjulpet dem i mange situasjoner.

Så spørsmålet er hvorfor det ikke kan legges opp til både tegnspråk- og talespråkopplæring? Er det en riktig påstand det som hevdes fra Rikshospitalet at tegnspråket forstyrrer taletreningen? Er ikke det i motsetning til det som vanligvis hevdes – at barn som har vanskelig for å lære seg talespråk, lettere lærer dette når det støttes av tegnspråk? Så hva er en redd for? Hvorfor ikke la flere få del i et visuelt språk ved siden av talespråket?

Theo i programmet brukte i et par situasjoner egen konstruerte tegn uten at han var opplært i det. Viser ikke det at tegnspråk er naturlig for personer med liten eller ingen hørsel?

Odd Erling Vik Nordbrønd

Nora Edwardsen Mosand:

Oslo Bispedømmeråd - et sted for læring

Tekst: Odd Erling Vik Nordbrønd

Foto: Minh Hung Lu

Høsten 2005 var historisk i døvekirkelig sammenheng. Det var bestemt i Kultur- og kirkedepartementet et par år før at Døvekirken skulle ha en fast representant i Oslo Bispedømmeråd. Dette har sammenheng med at Oslo Bispedømme har et spesielt ansvar for Døvekirken i Norge, og det er organisert som et prosti under Oslo Bispedømme. Tilsvarende har Oslo også ansvar for prestene i Forsvaret. Dermed var det en valgprosess på gang. Hver menighet for døve skulle foreslå kandidater, og til sist satt man med en liste på tre personer som kunne velges. En av disse var Nora Edwardsen Mosand, og hun ble valgt inn i denne viktige posisjonen.

Alle som sitter i et bispedømmeråd møter også i Kirkemøtet, som er det høyeste organ i Den norske kirke og som møtes en gang i året, i november. Dermed er tegnspråk synliggjort både i bispedømmeråd og i kirkemøtet. Det har altså blitt mye større oppmerksomhet fra kirkens side til en tegnspråklig verden.

- Nora, du er jo godt kjent i døvemiljøet. Men ikke alle vet hvem du er: Så derfor trenger vi litt faktaopplysninger om deg.

- Ja, hva skal jeg si? Jeg er 60 år, gift, har 2 hørende barn som begge lærte tegnspråk først, jeg er sosionomutdannet og jeg arbeider som sosialkonsulent ved Ål Folkehøyskole.

- Du ble utfordret til å stille til valg fra Døvekirken i Norge. Var det lett å si ja?

- Nei, det var det ikke. Jeg hadde egentlig tenkt å si nei. Men så var det slik at det var Møre som hadde utfordret meg. Så tenkte jeg: Der sitter de i Møre og har jobbet med denne saken, og så foreslår de meg! Da hadde jeg ikke hjerte til bare å avvise Møres tapre forsøk på å finne en kandidat. Det gjorde at jeg sa ja. Jeg regnet jo ikke med å bli valgt, så jeg tenkte at det var ingen stor fare i å bli kandidat. Men etter hvert skulle

vi svare på et skjema med mange spørsmål som var utarbeidet i forbindelse med valget. Slik ble det, og da tenkte jeg at det var best å gjøre det beste ut av det.

- Nå har du vært med i Oslo Bispedømmeråd og i Kirkemøtet i to og et halvt år. Hvordan vil du beskrive denne perioden?

- Det har vært en fantastisk opplevelse! Selvsagt har det også vært vanskelig, men hovedinntrykket er at dette har vært en periode som jeg er glad for å ha vært med på!

Det har vært en lærerik tid. Materialet og sakene vi har jobbet med har gitt meg mye. Videre har jeg sett hvordan kirken er organisert, og det har vært interessant å se det politiske spillet som foregår i kirken. Det er en del taktikk ute og går! Vi har diskutert mye, og da er det lærerikt å se hvordan man går fram.

Noe som ga meg sjokk var at alle i bispedømmerådet skal være saks-

ordførere i enkelte saker. Skal jeg presentere en sak for bispedømmerådet? Det var jeg ikke forberedt på! Heldigvis har det likevel gått bra. Det krever grundige forberedelser hvor jeg må ha lest nøye gjennom sakspapirene. Man må forvente diskusjon i sakene, og som saksordfører må man etter diskusjon i møtet oppsummere og komme med forslag til vedtak! En forutsetning for å være døv representant i bispedømmerådet er derfor at en er to-språklig. Møtene er også krevende. Vi samles fra kl.1630 til kl.2100 – og da gjelder det å være fokusert. Jeg må ha 3 tolker for at dette skal fungere, og det gjør det.

- Hva vil du si har gledet deg mest i å være Døvekirkens representant?

- Det å bli kjent med de andre i bispedømmerådet har vært veldig positivt. Det er flinke folk med høy ekspertise, og de er hyggelige å være sammen med. De har noen morsomme synspunkter på enkelte saker. Biskopen

«
Jeg har alltid ment at vi er best tjent med en fortsatt statskirke, fordi Døvekirken er best tjent med denne ordningen

selv er også en flott mann å være sammen med. Jeg gleder meg hver gang til å møte dem i bispedømmemøter. Det er også saker som har skapt positive forventninger. Videre har det vært flott å oppleve viktige politiske aktører som har vært på Kirkemøtet, særlig i saken om Kirken og miljøet.

- Hva har vært frustrerende?

- Å være i minoritet er litt slitsomt. Omtrent 99 % av sakene har lite med Døvekirken å gjøre, f.eks. har Oslo-prosjektet liten relevans for oss. Her føler jeg at jeg ikke kan være så aktiv som de andre. Jeg er mest interessert i kirkepolitiske saker, f.eks. om Statkirke-forholdet, klimaendringer og arbeid med miljø, forbruk og rettferd samt økonomisk globalisering som utfordring til kirkene, Plan for diakoni, Trosopplæringsprosjektet og Kunst i kirken. Disse sakene angår også døvekirken.

Jeg har til tider følt meg alene, særlig på Kirkemøtet. Det handler om at i forhandlingspausene trekker hørende naturlig sammen, mens jeg blir stående alene. Hvem skal jeg diskutere sakene med? Derfor vil min vararepresentant møte neste gang, på Hafjell i november. Men i 2009 skal Kirkemøtet holdes i Tønsberg. Da tror jeg vi kan få inn flere observatører, slik at vi blir flere tegnspråkbrukere som jeg kan diskutere og konferere med.

- Hvilke spesielle utfordringer ser du for Døvekirken framover?

- Jeg tenker at det er bra Døvekirken er en del av den store norske kirke. Både biskop og bispedømmekontor forsvarer Døvekirken i departementene. Bl.a. er disse forkjempere for at tegnspråk skal få status som offisielt språk i Norge. Og Døvekirken i Oslo markerte seg flott i "Oslohimmel", et arrangement i september 2007 hvor både menigheter og organisasjoner hadde stands og program. Også når det gjelder Beredkapsordning for prester, er bispedømmerrådet på vår side. De jobber aktivt med rekruttering til arbeid i Døvekirken. Både på Teologisk Fakultet og på Menighetsfakultetet har de nå ordning med praksisplasser i Døvekirken, og det gis informasjon om Døvekirken på et tidlig tidspunkt i utdanningen.

Døvekirken mangler ressurser. Det skulle absolutt ha vært flere stillinger. Men dessverre har også den hørende kirke store problemer med økonomi. Det bevilges for lite fra departementet, selv om Trond Giske sier noe annet. Nå vil de i tillegg tappe Opplysningsvesenets Fond (OVF) som er kirkens egne midler. Regjeringen ønsker at tomter skal selges på billigsalg, og dette vil tappe fondet. OVF har forresten også prosjektmidler. Her burde Døvekirken ha søkt aktivt om midler! Jeg er forundret over at det mangler søknader derfra.

Ellers har det jo vært store diskusjoner om forholdet mellom Stat og Kirke. Nå blir det ikke noe skille. Det blir en mellomløsning, der kirken får mer selvstendighet samtidig som økonomien skal komme fra stat og kommune. Jeg har alltid ment at vi er best tjent med en fortsatt statskirke, fordi Døvekirken er best tjent med denne ordningen. Det var forresten døve selv som kjempet fram en døvekirke for 114 år siden. Døve i Kristiania (Oslo) skrev brev til departementet om at det måtte bli en døveprest – og slik ble det. Conrad Svendsen ble den første døveprest. Han fikk arbeide i en døvekirke som ble kjøpt av midler Oslo døveforening fikk da de solgte huset sitt!

- Hva tenker du om forholdet mellom Døvekirken og Norges Døveforbund?

- Jeg mener at det alltid har vært et bra forhold disse i mellom, og slik bør det være! De har forskjellige funksjoner, men begge har som mål å skape gode forhold for døve i samfunnet. Begge skal skape gode sosiale sammenhenger.

Døves blad takker for intervjuet, og vi ønsker Nora lykke til i sin viktige posisjon i Oslo bispedømmerråd i resten av perioden!

Sagt på Fellesmøtet:

Diakoni i Døvekirken; T T T T

Av diakon Randi Andresen - Foto: Odd Erling Vik Nordbrønd

Da jeg begynte som diakon i døvekirken i Oslo var min tanke at jeg skulle være en person som har tid – og som det går an å komme til med forskjellige spørsmål som kan dukke opp i sammenhenger i livet som kan bli mer eller mindre vanskelige. Heldigvis fungerer det slik for noen. Men mitt inntrykk er at mange bærer på mer enn de hadde trengt. Jeg finnes her – og prestene finnes her. Vi er tilgjengelige for samtale. Om ikke med en gang, så etter avtale. Vi kan ringes, sms'es eller mailes til, men vi kan også komme på besøk, eller avtale å møtes et annet sted, hvis det er best.

Definisjon av diakoni i den nye diakoniplanen er slik: *"Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet."*

Visjonen for Den norske kirkes diakonale tjeneste: *Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte, virkeliggjort gjennom liv og tjeneste.* (Døvekirken er en del av Den norske kirke.)

Jeg har tenkt mye på hva som er spesielt med diakoni i Døvekirken. Jeg kom til at det knytter seg til tegnspråket og til bosetningsmønsteret.

Tegnspråket er det språk døve kommuniserer naturlig på, som også er hjertespråket. Heldigvis er det slik at tegnspråket har fått hevet status. Nå synes de fleste det er greit å bruke tegnspråk - også ute. Tidligere var det bare til husbruk. Ute brukte en det ikke. Nå har det gått fra å være noe å skamme seg over til noe å være stolt av. Skjønnheten og rikdommen i språket blir tydelig for stadig flere. Dessverre har vi ikke døve prester eller diakoner foreløpig, og jeg må bare innrømme at tegnspråk har

vært vanskelig å få skikkelig tak på, jeg er fremdeles underveis. Det jeg ofte ser er at jeg som regel forstår, men jeg glemmer lett igjen det jeg har sett på tegnspråk. Kanskje er det en liten fordel også, for jeg har jo taushetsplikt.

"Døveland" eksisterer ikke som et geografisk sted, men det fungerer på mange måter som en liten by/bygd. I den mening at "alle" kjenner alle. Det kan være godt, men når det er ille er det veldig ille, fordømmelse kan lett komme - uten at alt i en sak er kjent. "Bygdedyret" er ikke alltid nådig. Som diakonal kirke er målet å være noe annet. Være et alternativ, et sted der det er mulig å være åpen og sann om livet.

Brita Bye tilbake i Døvekirken

Under Døvekirkenes fellesmøtet hadde Brita Bye, tidligere menighetssykepleier i Oslo, nå diakonikonsulent i Bodø, et innlegg i forbindelse med den nye diakoniplanen vedtatt av Kirkemøtet 2007. Etter dette innlegget ble alle fordelt i grupper og bedt om å samtale om noen spørsmål. Diakoniplanen har fire hovedpunkter. Spørsmålene knyttet seg til disse delene. De fire delene er: Nestekjærlig-

Per Walle og Randi Andresen deler ut nattverd i Trondheim døvekirke.

Brita Bye holdt foredrag om diakoni Døvekirken

het, Inkluderende fellesskap, Vern om skaperverket, Kamp for rettferdighet. For å prøve å gjøre det lettere å huske ble de knyttet til fire T'er

Spørsmålene i gruppene var:

Første T: Tilstedeværelse og tid (Egentlig to)

Brita snakket om at Jesus så mennesker. Så det andre ikke ville se. Så og ga verdighet. Ved å bli sett av ham ble det ikke nødvendig å flykte fra noe i en selv. Jesus viste at det er ok å være den en er. Hvordan opplever du/dere det i dag?

Andre T: Troverdighet

Opplevs det som om kirken er sann, ekte? Har vi et inkluderende fellesskap?

Tredje T: Tydelighet

Hvordan opplever du/dere at kirken snakker om viktige ting i samfunnet og livet i dag? Våger kirken å være på banen?

Fjerde T: Tabbekvote

Hvordan er det med kirkens raushet? Tenk på eksempler. Møter du raushet i forskjellige situasjoner hvis noe går galt? Føles det som man må gjemme seg når en har gjort noe galt eller opplevs kirken som et fristed?

Hvordan det gikk i de forskjellige gruppene? Det vet vi ikke. Men mitt inntrykk var at det var engasjerende samtaler om diakoni.

Oslo Døvekirke

Velkommen til visuell gudstjeneste med poesi, ballett, variert musikk og nattverd. Etter gudstjenesten inviteres alle til kirkekaffe med hjemmelaget kake og hyggelig prat. Gudstjenesten stemmetolkes.

Søndag 15.juni, kl.11: Høymesse, kl.12.30: Menighetens årsmøte

Søndag 6.juli, kl.11: Gudstjeneste

Søndag 27.juli, kl.11: Gudstj.

Søndag 17.august, kl.11: Gudstj.

Søndag 31.august, kl.11: Gudstj.

Søndag 14.september, kl.11:

Gudstjeneste

Søndag 19.oktober, kl.11:

Barnas dag i Døvekirken

Kafé i Oslo Døvekirke sommeren 2008

Torsdagene nedenfor kl.1130:
19.juni / 3.juli / 17.juli / 31.juli
/ 14.august / 28.august / 11.september

Stavanger Døvekirke

Søndag 22.juni, kl.11:
Gudstjeneste m/nattverd

Bergen Døvekirke

Søndag 15.juni, kl.11:
Familiegudstjeneste ved Lars Hana.
HAGEFEST

Torsdag 3.juli, kl.18:
Kort nattverdsgudstjeneste og sosialt samvær

Søndag 13.juli, kl.11:
Gudstjeneste i Bergenshallen i forbindelse med Det norske misjonsselskaps generalforsamling. Døveprest Lars Hana deltar. (Se egen ramme om arrangementet)

Søndag 17.juli, kl.18:
Kort nattverdsgudstjeneste og sosialt samvær

Søndag 24.august, kl.11:

Gudstjeneste ved Lars Hana

Søndag 31.august, kl.11:
Gudstjeneste i forbindelse med Døvestevnet i Bremanger

Søndag 7.september, kl.11:

Gudstjeneste ved vikar

Søndag 21.september, kl.11:

Gudstjeneste ved Lars Hana, konfirmantpresentasjon

Møre

Søndag 27.juli, kl.11:

Gudstjeneste i Volsdalen kirke

Tirsdag 29.juli, kl.11:

Olsokgudstjeneste i Borgund kirke, flere menigheter deltar, også Døves menighet. Etterpå er det kafé med rommegrøt i Sunnmøre Museum. Tolket foredrag også.

Søndag 31.august, kl.11:

Gudstjeneste i forbindelse med døvestevnet på Bremanger.

Søndag 14.september, kl.12:
Friluftsgudstjeneste. Vaksvika eller Engesetdalen. Følg med på nærmere info. Grilling og tur, aktiviteter.

Åpen kirke, Volsdalen menighetshus, Ålesund, følgende onsdager kl 11-14:

27.august og 24.september
Velkommen til prat, vafler, tom-bola og lystenning! Ta gjerne med gevinst.

Åpen Kirke i Domkirken Molde og i Kirkelandet kirke i Kristiansund:

Datoer for høsten er foreløpig ikke fastsatt.

Trondheim Døvekirke

Søndag 22. juni, kl.18:
Gudstjeneste

Søndag 24.august, kl.11:
Sverresborg museum, gudstjeneste / andakt ved døvepresten

Søndag 7. september, kl.18:
Gudstjeneste i Døvekirken

Søndag 21. september, kl 12:
Gudstjeneste på Døvehytta

UTFLUKTER

I sommer har vi fast en vandring i uken til et utfartssted i nærheten av Trondheim. På veien har vi en stille stund. Det er mulig å kjøpe middag på de hyttene vi skal besøke.

2. juli Tur til Munkholmen

– oppmøte i Ravnkloa kl 1600
9. juli Tur til Elgsethytta – oppmøte ved Skistua kl 1600

15. juli Tur til Grønliia – oppmøte ved Lian kl 1600

23. juli Tur til Estenstadhytta – oppmøte ved Lohovet kl 1600

29. juli Nidarosdomen – Olavsdagene - oppmøte ved Waisenhuset kl 1600

TREFFETID

Hver onsdag i juli har døvepresten besøkstid i Vår Frue kirke, midt i Trondheim sentrum. Dette er kl.12-1330 på datoene: 2 / 9 / 16 / 23 / 30

HYGGETREFF PÅ RØD-BYGGET kl.1030 på følgende tirsdager:
19.august og 16.september

MENIGHETSKVELDER PÅ RØDBYGGET kl.19.00 på følgende tirsdager:
2. og 30.september

Tromsø Døvekirke

Kroken

Søndag 22.juni, kl.12:

Andakt på Døvehytta

Søndag 7. september, kl.11:
Gudstjeneste.

Søndag 21. september, kl.12:

Søndagssamling. Vi viser bilder fra turen til Finland.

DØVESTEVNE i BREMANGER

29.-31.august er det igjen tid for det tradisjonsrike arrangementet. Døveforeningene og døves menigheter i Det vesten-fjelske inviterer til treff.

Nå er vi tilbake på Bremanger, og det ligger an til program med moro og ettertanke. Vi regner med at det blir fisketur, bading og kanskje fjelltur for de som vil. Dette blir en kjempehelg!

Mer informasjon om transport og priser får du hos døveforeningene og på menighetskontorene. Følg med i blad og på nett!

Her er en adresse med informasjon om stedet:
www.bremangerbrygge.no

Det norske misjonsselskap Generalforsamling i Bergen, 9.-13.juli 2008

Forhandlingene og møter blir tolket, men Døves Menighet ønsker spesielt velkommen til disse arrangementene:

TORS DAG 10.JULI
Bergenshallen kl.19:

Kveldsmøte
Her deltar bl.a. døveprest Benza fra Madagaskar.

LØRDAG 12.JULI
Døvekirken kl.1730:
Misjonssamling med Benza og Tom Sverre Tomren.

SØNDAG 13.JULI
Bergenshallen kl.11:
Gudstjeneste

Døvestevne i Finland

Helgen 15. – 17. august ønsker Døves Menighet i Tromsø og Døves Fylkeslag i Tromsø velkommen til Døvestevne i Tornio i Finland. Turen starter fredag morgen, og vi kommer hjem søndag kveld. Underveis skal vi ta oss litt tid til å stoppe og se på severdigheter som finnes langs veien. Vi overnatter begge netter i Pello. I Tornio skal vi treffe døve fra Finland, og ha en samling med dem på lørdags kveld. Vi skal også få tid til gå en handletur på IKEA i tvillingbyen Haparanda på svensk side.

Påmeldingsfrist: 1. august.

Påmelding til: Døvekirken i Tromsø, Postboks 644, 9257 Tromsø, eller på e-post: kjell.steinbru@dovekirken.no

Ved påmelding, skriv: Navn, adresse og telefonnummer. Begrenset antall plasser. Ved for mange påmeldte vil medlemmer av Troms fylkeslag prioriteres.

Pris: Voksne: 500,- Ektepar/samboere: 400,- per person. Barn: 200,-. Prisen dekker alt: Reisen, overnatting og all mat underveis. Det du må betale selv er det du eventuelt kjøper på IKEA!
Velkommen!

For alle steder; Vær orientert ved å sjekke nettsidene (se s.8)!

Trenger du noen å snakke med som ikke sier det videre?

er en krisetelefon, åpen for alle, hele døgnet.

Teksttelefon: 55 32 56 97

Du kan også skrive SOS-melding via www.kirkens-sos.no. Her finner du også mer informasjon om Kirkens SOS. SOS-meldinger besvares innen 24 timer.

DØVES MENIGHETER

DØVEPROSTEN

Adresse: Fagerborggt 12, 0360 Oslo

Terje J. Johnsen, døveprest

Teksttelefon 23 33 43 30
Telefon 23 33 43 43
Mobiltelefon 92 83 13 58
terje.j.johnsen@dovekirken.no
Faks 23 33 43 50
Faks mobil 92 87 14 89

Hanne Dyrendal, rådgiver

Teksttelefon 23 33 43 30
Telefon 23 33 43 40
Faks 23 33 43 50
hanne.dyrendal@dovekirken.no

Asgeir Straume, vikarprest

Teksttelefon, telefon 55 51 96 83
Mobiltelefon 959 73 274
asgeir.straume@dovekirken.no

DØVEKIRKENES FELLESRÅD

Adresse: Fagerborggt 12, 0360 Oslo

Tor Einar Lie, kirkeverge

Teksttelefon 23 33 43 30
Telefon 23 33 43 53
Faks 23 33 43 50
Mobiltelefon 41 42 13 41
kirkevergen@dovekirken.no

Dmitry Katsnelson, konsulent

Teksttelefon 23 33 43 30
Faks 23 33 43 50
dmitry.katsnelson@dovekirken.no

ØSTENFJELSKE DØVEDISTRIKT

DØVES MENIGHET, OSLO

www.dovekirken.no/oslo

Adresse: Fagerborggt 12, 0360 Oslo
Teksttelefon 23 33 43 30
Telefon 23 33 43 20
Faks 23 33 43 50
doves.menighet.oslo@dovekirken.no

Det er tolt til stede i kontortiden mandag-torsdag. Dere kan da ringe våre døde ansatte og snakke med de via tolken.

Roar Bredvei, døveprest

Tlf direkte 23 33 43 21
Teksttelefon 23 33 43 31
Mobiltelefon 90 85 82 12
roar.bredvei@dovekirken.no

Hege R. Lønning, daglig leder

Telefon tolk 23 33 43 20
Teksttelefon 23 33 43 30
Mobiltelefon 952 09 906
hege.lonning@dovekirken.no

Sunniva Hognestad Johnsen, døvkapellan (permisjon)

www.dovekirken.no/oslo
www.dovekirken.no/stavanger
www.dovekirken.no/bergen
www.dovekirken.no/more
www.dovekirken.no/trondheim

Siv Henriksen Elstad, døvkapellan/prostiprest

Telefon direkte 23 33 43 24
Teksttelefon 23 33 43 34
Mobiltelefon 913 50 776
siv.h.elstad@dovekirken.no

Randi Andresen, døvediakon

Telefon direkte 23 33 43 23
Teksttelefon 23 33 43 33
Mobiltelefon 900 50 869
randi.andresen@dovekirken.no

Øyvind Aspen, døvекateket

Telefon tolk 23 33 43 20
Teksttelefon 23 33 43 32
Mobiltelefon 975 05 806
oyvind.aspen@dovekirken.no

Lisa Lind, kateketvikar

50% høsten 2007
Mobiltelefon (sms) 971 81 779
lisa.lind@dovekirken.no

Karl Fr. Robertsen, Barne-, ungdoms- og poesimedarbeider

Telefon tolk 23 33 43 20
Teksttelefon 23 33 43 37
Mobiltelefon 984 08 052
karl.robertsen@dovekirken.no

Kjell Omahr Mørk, kirketjener

Telefon tolk 23 33 43 20
Teksttelefon -
Mobiltelefon 950 62 189
kjell.omahr.mork@dovekirken.no

Dmitry Katsnelson, konsulent

Telefon tolk 23 33 43 20
Teksttelefon 23 33 43 58
Mobiltelefon 452 69 949
dmitry.katsnelson@dovekirken.no

Øystein Bang, organist

Mobiltelefon 928 38 574
ohbang55@hotmail.com

Olga Papalexioiu, danser

Mobiltelefon 984 90 919
oliapapalexioiu@yahoo.no

Erik Andresen, vaktmester

Mobiltelefon 482 66 864

Hakim Aggoun, vaktmester

Mobiltelefon 988 55 472

Midlertidige ansatte:

Maria Vassli Gjære 23 33 43 20
maria.vassli.gjaere@dovekirken.no

Liv Hegle Sjøflot 23 33 43 20
liv.heggle.sjoflot@dovekirken.no

Aksel Astrup Toft 23 33 43 26
aksel.toft@dovekirken.no

Liv Arnhild Romsaas
liv.arnhild.romsaas@dovekirken.no

SØR-VESTENFJELSKE DØVEDISTRIKT

DØVES MENIGHET, STAVANGER

www.dovekirken.no/stavanger

Kirke og postadresse:
Sandeidgaten 10, 4012 Stavanger
Besøksadresse:
Saudagaten 11 (Døves Hus)
Telefon 51 53 05 48
Teksttelefon 51 56 22 36
Telefaks 51 56 21 40
doves.menighet.stavanger@dovekirken.no

Jarl Åge Tjørn, døveprest

jarl.age.tjorn@dovekirken.no
Telefon og fax 51 56 21 40
Teksttelefon direkte 51 56 22 36
Mobiltelefon 92 65 54 19

Gunvor Høiby Abelsnes, daglig leder / menighetsarbeider

Telefon 51 53 05 48
Mobiltelefon 48 10 55 58
Gunn Heidi Dybdahl, kateket
Telefon 51 53 05 49
Mobiltelefon 93 88 33 40
gunn.heidi.dybdahl@dovekirken.no

Petter Riisland, organist

Telefon 51 52 20 25
Mobiltelefon 97 77 47 62

Bjørn Jerstad, vaktmester/kirketjener

Mobiltelefon 97 03 68 66

Arnstein Overøye, liturgisk leder

Mobiltelefon 95 96 69 20

VESTENFJELSKE DØVEDISTRIKT

DØVES MENIGHET, BERGEN

www.dovekirken.no/bergen

Adresse: Postboks 2305 Hansaparken, 5828 Bergen
Besøksadresse: Kalfarveien 77
Telefon 55 56 41 40
Faks 55 56 41 42
Mobiltelefon 91 69 08 63
doves.menighet.bergen@dovekirken.no

Lars Hana, døveprest

Tlf direkte 55 56 41 24
Mobiltelefon 90 11 36 82
lars.hana@dovekirken.no

Tom Sverre Tomren, døvkapellan (permisjon)

Guri Kaland Sværen, daglig leder
Tlf direkte 55 56 41 20
Mobiltelefon 91 69 08 63

Anette Mortensen, kirketjener

Mobil 474 89 268

Geir Ove Misje, organist

Mobil 974 27 325

Døvekirken skolefritidsordning

Teksttelefon 55 56 41 31
Telefon 55 56 41 30
Faks 55 56 41 32

sfo.bergen@dovekirken.no

Ann-Karin Voldsund, leder

Anette Mortensen, assistent
Hilde Nygård, assistent

DØVES MENIGHET, MØRE

www.dovekirken.no/more

Borgundveien 124, 6007 Ålesund
Besøksadresse (se neste spalte):

DESIGNTRYKKERIET

Klaus Hanssensvei 22
Postboks 3171 Årstad
5829 Bergen

www.designtrykkeriet.no

Volsdalen kirke/menighetshus
doves.menighet.more@dovekirken.no

Odd Erling Vik Nordbrønd, døvkapellan

Teksttelefon 70 11 45 69
Telefon 70 11 45 66
Faks 70 11 45 68
odd.erling.nordbrond@dovekirken.no
Mobiltelefon 95 07 83 62

Ingunn Helland, sekretær

NORDENFJELSKE DØVEDISTRIKT

DØVES MENIGHET, TRONDHEIM

www.dovekirken.no/trondheim

Adresse : Pb 2802, 7432 Trondheim
Besøksadresse kirke, Klæbuveien 43
Besøksadresse kontor: Bispegata 9
Teksttelefon 73 53 67 30
Telefon 73 51 60 77
Faks 73 52 90 56
doves.menighet.trondheim@dovekirken.no

Per Walle, døveprest

Tlf direkte 73 52 22 68
Tlf direkte 73 52 08 30
Mobiltelefon 95 86 75 64
per.walle@dovekirken.no

Jørg Kunzendorf, døvkapellan

Mobiltelefon 948 34 245
jorg.kunzendorf@dovekirken.no

Ingrid Karlgård Moxness, daglig leder

Johan Fjellestad, kirketjener

Erling Neergård, organist

Mikal Urgård, prosjektleder
Tlf direkte 73 52 22 69
mikal.urgard@dovekirken.no

DØVES MENIGHET, NORD-NORGE

Postadresse: Pb 644, 9257 Tromsø
Besøksadresse:
Tromsø Døvekirke, Jadevegen 10,
Kroken, 9022 Krokeldvålen

Kjell Steinbru, døvkapellan

Ttlf 77 28 06 15
Tlf 77 61 53 03
Fax 77 63 88 89
Mobil 97 52 85 69
kjell.steinbru@dovekirken.no

Stiftelsen Signo

Døveprest: Arne Christian Halseth
Telefon 907 52 554
arne.christian.halseth@signo.no

Døvekirkenes fellesmøte 2008

Her er det nye fellesrådet, fra v: Ingrid Bodin (Oslo), Sigvart Overøye (Stavanger), Berit Øyen Svendsen (Kristiansand), Tone Rørvik Elvenes (Ålesund) og Johan Fjellestad (Trondheim).
Foto: Odd Erling Vik Nordbrønd.

Av: Sigvart Overøye

Årets høydepunkt i Døvekirken, Fellesmøte 2008, gikk av stabelen på Peder Morset Folkehøyskole i Selbu 23 – 25 mai. Denne gangen med diakoni som tema.

Fagert er landet du oss gav

Aldri har jeg sett disse ordene så tydelig i naturen.

Selbu-bygda tok i mot oss med vakker natur og et helt perfekt vær, sol fra nærmest skyfri himmel alle dagene, (der lyktes trønderne godt med forarbeidet).

Fellessrådet møtte dagen før for å ha sitt møte og gjøre de siste forberedelser.

Utover fredagen kom delegater gjester og turister med forventninger, om gode dager, sammen med gamle kjente, friske opp gamle minner og bli kjent med nye. Mange gode håndtrykk og klemmer ble utvekslet, uvitende om at det kvalifiserte til kryss på Tor Einar og Ingrid sitt skjema om gode gjerninger vi kunne gjøre mot hverandre den tiden vi var sammen. Etter velkomst og en bedre måltid mat var ønsket Georg Birkeli oss velkommen med flott poesi. Den formelle delen med åpning og hilser fra gjester ble ledet av fellesrådets utmerkede leder Ingrid Hoff Bodin. Hun holdt innledningstalen. Prost Dagfinn Slunngård på vegne av Biskopen,

Gerd Karin Røsæg, hilste fra kirkerådet.

Etterpå begynte forhandlingene. De ble utmerket ledet av Berit Øien Svendsen.

Foruten orientering om årsmelding og regnskap var disse sakene oppe til debatt og vedtak:

- Misjonsarbeid i Døves menighet – organisering – retningslinjer og samarbeid med Det Norske Misjonsselskap.
- Forskrifter og regler for Det døvekirke-
lige arbeid.

Etter en del år med lite praktiske regler var det på tide å se gjennom disse på ny, for å tilpasse reglene til dagens krav. Vi ble ikke ferdige med behandlingen av sakene på fredag og fortsatte med resten på lørdag.

Åpningsgudstjenesten var i Selbu kirke. En kirke med den eldste delen fra 1100 – 1200 tallet.

Vi fikk en fin stund om Guds ord, og feire nattverd sammen.

Ved middagen var det hilser fra ordføreren og soknepresten i Selbu

Samlingene morgen og kveld gav ro for sjelen og tanker til refleksjon.

Kirkerådets leder Nils Tore Andersen holdt foredraget: "Kirken nær og tilgjengelig for alle"

Han mente at det var langt igjen før en kunne si at det var tilfelle for døve. Likevel; det var godt å høre at de viste om oss og tok

våre spesielle behov på alvor.

Temaet diakoni i menighetene var temaet etter lunsj.

Innledningsforedraget var ved diakonirådgiver Brita Bye.

Ordene: Tilstedeværelse – Tid – Troverdighet – Tydelighet – Tabbekvoter var ord vi skulle tenke over å samtale om i grupper. Etterpå var det mange som benyttet anledningen til å gå tur og se på den flotte naturen før festmiddagen. Litt aktiviteter var det også lagt opp til, som vanlig skapte det engasjement og innsats. Et flott tiltak.

Fullsatt døvekirke i Trondheim

Søndagen var det avreise til Trondheim og Gudstjeneste i Døvekirken. Kirken var fullsatt og igjen fikk vi høre ordet forkynt og ble minnet den største diakon Jesus Kristus.

Etter Gudstjenesten var det en utvidet kirkekaffe med god mat slik at vi slapp reise sultne derfra. Så var det tid for avreise etter gode dager sammen inspirert til ny innsats hjemme.

Takk til Trondheim og de som hadde forberedt samlingen. De hadde gjort et flott forarbeid.

Igjen takk til alle som gjorde møtet til den flotte samlingen det ble.

Kirkelige handlinger

Døpte

Østenfjelske:

2. mars:

Susanne Solbakken og Maria Edlinger

20. april: Ella Johnsen Fisknes

Vestenfjelske:

11. mai i Johanneskirken, Bergen:

Celine Louise Tokle

Vigde

Østenfjelske:

24. mai i Sofienberg kirke: Ellen Marie

Ausland Hol og Christian Paus

Døde

Østenfjelske:

22. februar i Drammen krematorium:

Svend Møller

10. mars: Jenny Maria Skoglund

25. mars: Arvid Lorang Torgersen

25. mars i Fredriksvern kirke: Trine Næss

7. april i Vålerengen kirke: Aage Eyvind Klarholm Pedersen

18. april: Jan Sigvartsen

30. april i St.Hanshjemmets kapell: Bergljot Aslaug Barsten Iversen

Vestenfjelske:

11. april: Anny Louise Stubb

Hvor ikke annet er angitt har handlingen funnet sted i vedkommende døvekirke. Listen er basert på innsendte opplysninger fra døvedistriktene.

Støtt våre annonsører!
Våre annonsører støtter oss!

Vi kan hjelpe med rådgivning/
tilrettelegging ved begravelser/bisettelser

RAGNHILD THORSHEIM KRISTING
GRAVFERDSHJELPEN AS
Hagerupsvei 32x, 5093 BERGEN

HELE DØGNET
Tlf. 55 27 28 29

Spennende tur for barn, 10-14 år:

Skattejakt i Skudenen

Cato i Jungelen lekepark.

Lørdag formiddag dro vi fra Stavanger i strålende vær med buss til Mekjarvik, og ferje over til Skudeneshavn. Etter innlosjering på rommene i det gamle og koselige Reinertsenhuset (som hadde utrolig mange kroker og rom), var det først Skattejaktssamling, og deretter pannekaker og is på "Verdens minste cafe". Pizza på Lanternen smakte godt, og

etterpå var det vandring i byen. Om kvelden koste vi oss med spill og aktiviteter i huset.

Søndagen startet med god frokost og deretter Skattejaktssamling i den vakre Parken i Skudeneshavn. Så bar det av gårde til Syreneset Fort, som ble brukt av tyskerne under krigen. Vi var inne i selve Kommandobunkeren, og

Helgen 24.-25. mai dro 10 deltakere i alderen 10-14 år og 4 ledere på tur til Skudeneshavn på Karmøy i Nord-Rogaland.

Turen var i regi av det 3-årige prosjektet Skattejakten, som avsluttes sommeren 2008.

fra utkikkspostens 13 cm høye åpning var det utsikt fra Haugesund i nord til Stavanger i sør. Vi hadde med oss Thomas Skådel, som guidet oss gjennom de dramatiske hendelsene knyttet til fortet. Etter besøket på fortet dro vi til Jungelen lekepark, som er et stort område med mange muligheter for den som våger å utfordre egne grenser. Etter middag på Lanternen,

Tekst og foto:
Gunn Heidi Dybdahl

Skattejaksamling i Parken.

var det klart for avreise med ferje og buss hjem til Sørfylket. Både deltakere og ledere var enige om at det hadde vært en kjekk tur!

Dette var de siste samlingene med prosjektet Skattejakten. Deltakerne har vært med på 24 samlinger over 3 år, og vi har hatt det veldig

kjekk sammen! Til høsten kommer bok og DVD med opplegget til Skattejakten, og prosjektleder skal ha kurs i de fleste fylkene

til høsten. Kursene er for ansatte i døve og hørende menigheter.

Guttene har laget Esters bok.

Jentene har laget Esters bok

Frokost i Reinertsenhuset.

Samling ved Syreneset Fort.

Ny gave til Tromsø døvekirke

I forbindelse med innvielsen av døvekirken i Tromsø kom det inn mange gaver. Noen var rene pengegaver som når blir brukt til å kjøpe inn utstyr som trengs til kirken. Men fra Døves

menighet i Oslo ble det gitt en spesiell gave som ennå ikke var laget. Gaven var et kunstverk som skulle bli laget av Georg Abelsnes. Så har tiden gått, men nå er gaven ferdig og kommet frem der den hører hjemme.

Georg skriver selv om det han har laget:

”Skulpturen er satt sammen av tre deler: Korset, treet og barnet, sentrale symboler i kirken. Jeg har tenkt: Korset symboliserer Jesu død. Treet er det nye livet i Kristus, også knyttet til barnet, Jesu fødsel. Jeg tenker tittelen kan være: ”LIVSTREET”

Skulpturen er et flott innslag på kirketorget i døvekirken. Den står nå plassert rett under Bjørn Bjørneboes Kristus-bilde ”Førstegrøden”

Takk til Oslo døves menighet for denne gaven, og takk til Georg Abelsnes!

Nettverksamling

i Volsdalen kirke
i Ålesund

2.april var disse i Volsdalen kirke: Fra v. Camila, Linn Jun og Sunniva

Nettverket for døve barn på Sunnmøre møtes ca. 1 gang i måneden. Som oftest på skoler, men av og til er det i kirker, og noen ganger er de på tur i naturen.

Konfirmanter, våren 2008

Stavanger Døvekirke, 4. mai:

Fra v: Camilla Jøsang Vågen, Jarl Åge Tjørn og Elisabeth Melby

Trondheim Døvekirke:

Bildet er tatt i Trondheim Døvekirke, fra v: Tom Stian Undselli Halvorsen (som ble konfirmert i Leksvik kirke 8.juni), Per Walle og Ingrid Grønning By (som ble konfirmert i Døvekirken 27.april).